

HUTNICTWO METALI NIEŻELAZNYCH	N O R M A B R A N Ż O W A	BN-86
	Stop magnetycznie miękki kobaltu z żelazem KZ50	0893-05
	Membrany	Grupa katalogowa 0358

1. WSTĘP

Przedmiotem normy są membrany ze stopu magnetycznie miękkiego kobaltu z żelazem, stosowane na elementy akustyczne do słuchawek w przemyśle teletechnicznym.

2. OZNACZENIE

Przykład oznaczenia membrany ze stopu magnetycznie miękkiego w gatunku KZ50 o średnicy 42,6 mm i grubości 0,2 mm:

MEMBRANA KZ50 Ø 42,6 × 0,2 BN-86/0893-05

3. WYMAGANIA

3.1. Powierzchnia membran powinna być gładka i czysta. Dopuszczalne są pojedyncze nieznaczne rysy i nakłucia oraz odciski od walców, jeżeli głębokość ich nie przekracza połowy dopuszczalnych odchyłek grubości.

Dopuszcza się pociemnienia i barwy nalotowe pochodzące z wyżarzania.

3.2. Wymiary

3.2.1. Wymiary membran — wg tabl. 1.

Tablica 1

Średnica membran mm	Dopuszczalna odchyłka średnicy mm	Grubość membran mm	Dopuszczalna odchyłka grubości mm
34,8	±0,3	0,21	+0
42,6			-0,03
Dopuszcza się dostawy membran o innych wymiarach po uzgodnieniu między wytwórcą i zamawiającym.			

3.2.2. Krawędzie. Na krawędziach membran dopuszczalny jest grat nie przekraczający 0,05 mm.

3.3. Materiał. Membrany wykonuje się z taśmy stopu magnetycznie miękkiego kobaltu z żelazem wg PN-77/H-92827 w gatunku KZ50.

3.4. Stan dostawy. Membrany dostarcza się po obróbce cieplnej stosowanej u wytwórcy.

3.5. Płaskość membran. Obciążony całkowicie stos membran pobranych dowolnie z partii nie może zmniejszyć swej wysokości więcej niż 8% w stosunku do wysokości stosu przy obciążeniu wstępnym.

3.6. Właściwości magnetyczne membran

3.6.1. Natężenie powściągające. Membrany powinny mieć natężenie powściągające w granicach $80 < H_c < 300$ A/m.

3.6.2. Względny przyrost przenikalności magnetycznej membran nie powinien przekraczać ±20%.

3.7. Cechowanie. Na każdym pakiecie membran przykleja się etykietkę, na której należy podać co najmniej:

- a) znak wytwórcy,
- b) cechę materiału,
- c) numer obróbki cieplnej,
- d) masę netto.

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Membrany ułożone w stosy, owinięte papierem woskowym, przewiązane gumkami układa się w kartonach tekturowych wypełnionych materiałem amortyzującym wstrząsy (wata, lignina lub innym miękkim materiałem) zabezpieczającym membrany przed uszkodzeniami podczas transportu.

Kartony tekturowe pakuje się w skrzynki drewniane. Masa jednej skrzynki nie powinna przekraczać 40 kg.

Na każdej skrzynce powinna być przyklejona etykietka zawierająca co najmniej:

- a) nazwę wytwórcy,
- b) cechę materiału,
- c) masę netto,
- d) numer partii.

4.2. Przechowywanie. Membrany opakowane zgodnie z 4.1 należy przechowywać w pomieszczeniach suchych i czystych wolnych od aktywnych chemicznie par i gazów.

Zgłoszona przez Instytut Metali Nieżelaznych
Ustanowiona przez Dyrektora Instytutu Metali Nieżelaznych dnia 9 grudnia 1986 r.
jako norma obowiązująca od dnia 1 lipca 1987 r.
(Dz. Norm. i Miar nr 3/1987, poz. 10)

4.3. Transport. Membrany opakowane zgodnie z 4.1 należy przewozić krytymi, suchymi i czystymi środkami transportowymi z zachowaniem obowiązujących przepisów w transporcie kolejowym lub samochodowym, zabezpieczając je przed uszkodzeniami mechanicznymi.

5. BADANIA

5.1. Partia. Partię stanowią membrany jednakowych wymiarów. W skład partii mogą wchodzić membrany z różnych obróbek cieplnych z tym, że w poszczególnych pakietach powinny znajdować się membrany z jednej obróbki cieplnej.

Masy partii nie ogranicza się.

5.2. Rodzaje badań

- sprawdzenie powierzchni (3.1),
- sprawdzenie wymiarów (3.2),
- sprawdzenie płaskości (3.5),
- sprawdzenie właściwości magnetycznych (3.6).

5.3. Pobieranie próbek

5.3.1. Próbki do sprawdzenia wymagań powierzchni (3.1), wymiarów (3.2) i właściwości magnetycznych (3.6)

- sposób pobierania próbek — losowo na ślepo wg PN-83/N-03010,
- poziom kontroli — II ogólny wg PN-79/N-03021,
- wadliwość dopuszczalna $w_2 = 1,5\%$,
- plan badania dla kontroli jednostopniowej normalnej wg tabl. 2.

Tablica 2

Liczność partii	Liczność próbki	Liczba kwalifikująca	Liczba dyskwalifikująca
sztuk			
do 90	13	0	1
91 ÷ 150	20	1	2
151 ÷ 280	32	1	2
281 ÷ 500	50	2	3
501 ÷ 1200	80	3	4
1201 ÷ 3200	125	5	6
3201 ÷ 10000	200	7	8
10001 ÷ 35000	315	10	11
35001 ÷ 150000	500	14	15
150001 i powyżej	800	21	22

e) wybór i stosowanie planów badania dla kontroli obostrzonej i ulgowej oraz warunki przejścia — wg PN-79/N-03021.

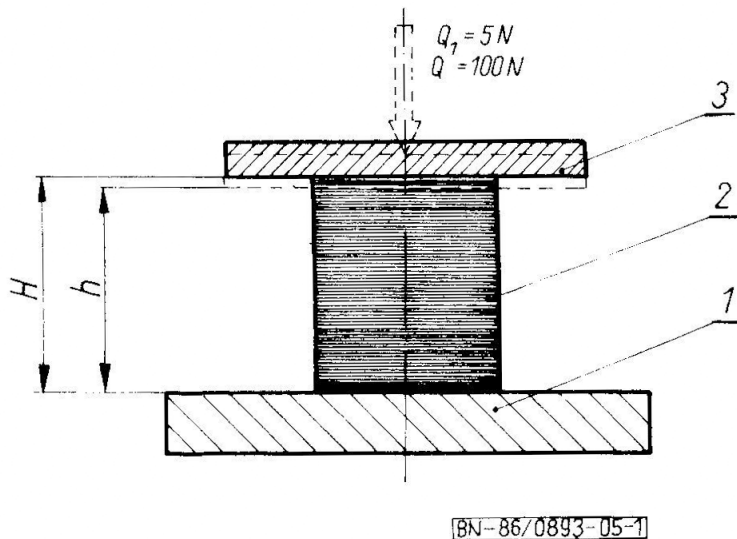
5.3.2. Próbki do sprawdzenia płaskości. Do sprawdzenia płaskości membran należy pobrać dowolnie z partii taką ich ilość, aby otrzymać stos o wysokości około 35 mm.

5.4. Opis badań

5.4.1. Sprawdzenie powierzchni należy przeprowadzać nie uzbrojonym okiem.

5.4.2. Sprawdzenie wymiarów należy przeprowadzać przyrządami zapewniającymi wymaganą dokładność.

5.4.3. Sprawdzenie płaskości przeprowadza się na stosie membran pobranych wg 5.3.2, który obciąża się wstępnie siłą 5 N (0,5 kG), a następnie całkowicie siłą 100 N (10 kG) — rys. 1.

Rys. 1

1 — płyta traserska, 2 — stos membran, 3 — płyta dociskowa, Q_1 — obciążenie wstępne z płytą dociskową 5 N (0,5 kG), Q — obciążenie całkowite siłą 100 N (10 kG)

Obliczenie procentowe zmniejszania się wysokości stosu po obciążeniu wstępnym i całkowitym, ΔH , przeprowadza się wg wzoru

$$\Delta H = \frac{H - h}{H} \cdot 100 \quad (1)$$

w którym:

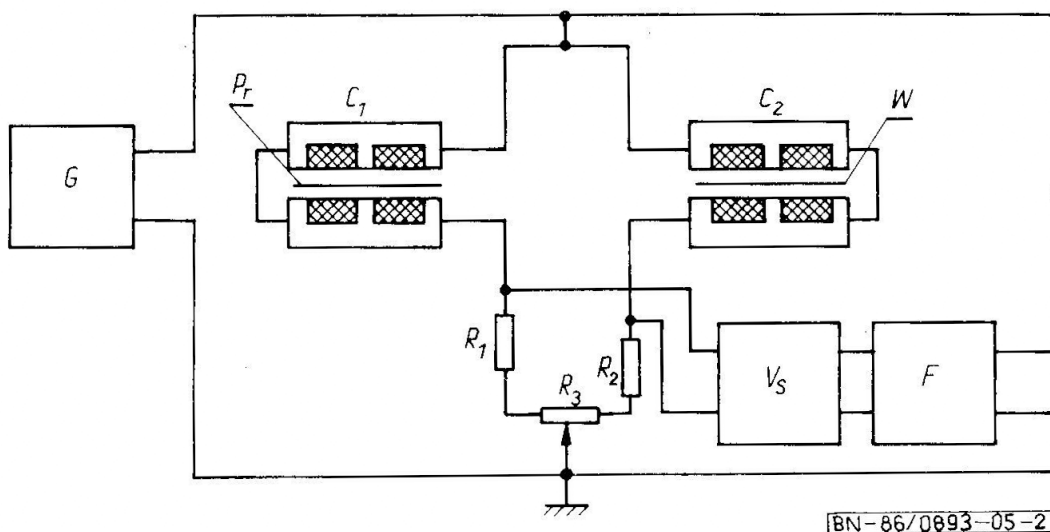
H — wysokość stosu membran, w mm, po obciążeniu wstępnym, $Q_1 = 5$ N (0,5 kG),

h — wysokość stosu membran po obciążeniu całkowitym, $Q = 100$ N (10 kG).

5.4.4. Sprawdzenie właściwości magnetycznych

5.4.4.1. Sprawdzenie natężenia powściągającego należy wykonać za pomocą koercjometru z sondami magnetycznymi lub innymi czujnikami zapewniającymi wymaganą dokładność.

5.4.4.2. Sprawdzenie względnego przyrostu przenikalności magnetycznej należy wykonać za pomocą różnicowego miernika przenikalności, którego układ ideowy podano na rys. 2.

Rys. 2

G — generator napięcia zmiennego; C_1 , C_2 — czujniki pomiarowe; P_r — badana próbka (membrana); W — wzorzec; R_1 , R_2 , R_3 — oporniki tworzące gałęzie mostka; V_s — woltomierz selektywny; F — fazomierz

Przyrząd składa się z generatora zasilającego o regulowanej częstotliwości i amplitudzie mostka prądu zmiennego, woltomierza selektywnego oraz fazomierza.

Generator dostarcza napięcie o częstotliwości $2,5 \text{ kHz} \pm 10\%$ oraz amplitudzie do $1,5 \text{ V}$. Mostek tworzą dwa czujniki indukcyjne, z których każdy ma dwa identyczne elementy połączone w szereg tak, aby strumienie magnetyczne w badanej próbce dodawały się. W czujnikach zastosowano zmodyfikowane kształtki typu E25 ze stopu magnetycznie miękkiego w gatunku P80 wg PN-75/H-87047. Elementy czujnika umieszczono w osłonach aluminiowych i zalano tworzywem sztucznym z wypełniaczem porcelanowym. Pozostałe elementy mostka to oporniki $R_1 = R_2 = 4 \text{ k}\Omega$, 2 W oraz opornik regulacyjny PM-1-2W-470. Woltomierz selektywny zaopatrzony w filtry umożliwia pomiar napięć o amplitudzie od $30 \mu\text{V}$ do 100 mV i częstotliwości $2,5 \text{ kHz}$, o pasmie przepuszczania 10 Hz . Fazomierz umożliwia pomiar kątów fazowych w granicach od 0 do 150 .

Pomiar polega na umieszczeniu badanej próbki w szczelinie czujnika pomiarowego i odczytaniu wskazania woltomierza selektywnego oraz fazomierza. Mając wartość wskazania woltomierza należy obliczyć wartość przyrostu przenikalności w odniesieniu do zastosowanego wzorca.

Wartość przyrostu przenikalności magnetycznej μ_w należy obliczyć w %, wg wzoru

$$\mu_w = \frac{W}{W_n} \cdot 100 \quad (2)$$

w którym:

W — $\pm W_n - W_p$ wskazanie woltomierza selektywnego, gdy w czujniku C_1 znajduje się badana próbka, a w czujniku C_2 wzorzec,

W_n — wskazanie woltomierza selektywnego, gdy w jednym z czujników (C_1 lub C_2) znajduje się wzorzec a drugi nie zawiera badanej próbki.

Wskazanie przyrządu dzieli się przez W_n i mnoży przez 100 , otrzymując procentową zmianę przenikalności. Przy tego rodzaju badaniach grubości próbek nie mogą odbiegać od grubości wzorca o więcej niż $\pm 0,01 \text{ mm}$. W przeciwnym razie należy zastosować inny wzorzec. Wzorce powinny być uzgodnione między wytwórcą a zamawiającym.

Pomiar należy rozpocząć od zrównoważenia mostka. W tym celu z generatora podaje się na mostek napięcie równe $0,1$ wartości maksymalnej i za pomocą opornika regulacyjnego doprowadza się do minimum wskazanie woltomierza selektywnego. Następnie zwiększa się napięcie zasilające do pełnej wartości i powtarza regulację wskazania. Po zrównoważeniu układu w szczelinie czujnika C_1 umieszcza się próbkę badaną, a w szczelinie C_2 wzorzec. Wychylenie wskaźnika wzmacniacza selektywnego jest miarą zmiany przenikalności, a wskazanie fazomierza określa znak przyrostu przenikalności w odniesieniu do użytego wzorca. Wyniki powinny być notowane w protokole pomiaru.

5.5. Ocena wyników badań

5.5.1. Ocena sprawdzenia powierzchni, wymiarów i właściwości magnetycznych. Partię membran należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy, gdy liczba membran w próbce niezgodnych z wymaganiami wg 3.1, 3.2 lub 3.6 przekracza liczbę kwalifikującą przewidzianą w tabl. 2.

5.5.2. Ocena sprawdzenia płaskości. W przypadku niezgodności membran z wymaganiami wg 3.5 należy przeprowadzić badania na podwójnej liczbie stosów membran. Jeżeli przy powtórnym badaniu będzie wynik ujemny chociażby na jednym stosie próbek, partię należy uznać za niezgodną z wymaganiami normy.

5.6. Zaświadczenie o jakości. Do każdej partii membran należy dołączyć zaświadczenie o jakości — wg BN-74/0809-01.

Na żądanie zamawiającego dostarcza się atest — wg BN-74/0809-01 załącznik 1.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

1. Instytucja opracowująca normę — Instytut Metali Nieżelaznych, Gliwice.

2. Dotychczasowe normy. Norma zastępuje ZN-79/MH-MN-920-05 „Stop magnetycznie miękki kobaltowo-żelazowy KZ50, Membrany”.

3. Normy związane

PN-75/H-87047 Stopy magnetycznie miękkie niklu z żelazem i kobaltu z żelazem. Gatunki

PN-77/H-92827 Stopy magnetycznie miękkie niklu z żelazem i kobaltu z żelazem. Taśmy

PN-83/N-030.0 Statystyczna kontrola jakości. Losowy wybór jednostek produktu do próbki

PN-79/N-03021 Statystyczna kontrola jakości. Kontrola odbiorcza według oceny alternatywnej. Plany badania

BN-74/0809-01 Metale nieżelazne. Zaświadczenie jakości i atest

4. Symbol SWW — 0559.

5. Autorzy projektu normy: mgr inż. Zbigniew Gdula, inż. Józef Kruszc, mgr inż. Leszek Siarzewski — Instytut Metali Nieżelaznych.

6. Przyrząd opisany w p. 5.4.4.2 opracowano i wykonano w Instytucie Metali Nieżelaznych w Gliwicach.